

אחרי שנים של עוני, פנו לכיוון אחר לגמרי: דירה, ריהוט, מעדנים. הנשים הישראליות לא התלהבו ביותר לשק הפאריסי העשוי מבדי צמר וכותנה, העדיפו במידה רבה את חליפות הצמר ה"סרוגות, המשתמרות יותר.

מזוג האחיר הנאה, ששפע בימים רבים חום ועלויות, הוסיף להתקררות השמים ב"מקצו ההלבשה.

הגור שק. כל המכות האלה ירדו על היצרן ותר מאשר על הסוחר. מכיון ש"לסוחר קשה מאד להשיג אשאי, ואילו ליצרן היה הדבר קל יותר, נוצר מצב בו מימן היצרן את הסוחר. חלק ניכר מן הסחורה נמסר לחנויות בקומיסיון — מבלי שהחנות ישלם את מחיר הקרן, או אף יחייב לקנות את הסחורה.

ברגע המכוער יורה על היצרן מכה נור"ספת מכיון אחר. הממשלה העלתה את שיעורי המכס על חומרי-הגלם ב"30% בקיר"וב, הכריחה את היצרן להוציא סכומי-כסף גדולים מן המחזור. יחד עם האשאי שנתן"ל חנויות, גרם הדבר לריקנות בקופת בית"החורשת.

התוצאה: אופנת-השק גרמה לצרור נקוב. מפעלים רבים עומדים על סף שיתוף-הרגל, מפעלים אחרים יזמו שביתה נגד שיעורי-המכס. ולפי כל הסימנים, לא ישאר המשבר מובטל לענף אחר, יתפשט בהדרגה גם ל"ענפי-מסחר אחרים, כגון תעשיית המזון, והתנועה.

תחת לעסוף את נשי ישראל בשק, חגרה תעשיית-ההלבשה שק בעצמה.

דת

צו"גיוז מנייר כשר

סמוך לבחירתו של הרב יצחק רחמים ניסים למשרת הרב הראשי, התפרסמה ב"הפולס חזה (972) כתבה בה פורטו התככים המסלגתיים והקוננויות שליוו את בחירתו של הרב ניסים למשרה הרמה.

בין השאר הוזכרה העובדה, שאף אחד מבניו של הרב לא שירת כצבא. כשהחלה לפני כמה חודשים מפלגת לאחדות העבודה במטעה האנטי-דתית, נשלח פרט קטן זה ממעמקי השכחה, הועלה על-ידי ח"כ לאחדות העבודה יצחק בן-ארהון בשאליתה בכנסת שהופנתה לשר-הבטחון.

שאל חבר הכנסת בן-ארהון: "האם שר הבטחון יכול לתת הסבר לכך מדוע לא גויסו בניו של הרב ניסים לצה"ל, ובאם לא גויסו, מה היו הסיבות לשחרורם?" הנהוג, המחייב שרים להשיב על שאלתה שהוגשה להם, תוך שבועיים מיום הגשתה, איננו נשמר במיוחד בכנסת. משום כך לא התפלא איש כאשר השאלתה הוגשה לא נענתה בזמן, הצטרפה לערימת השאלות המצטופות שהובחו של ב.ג.

המוזכר הוזהלת. כל העניין היה נשכה, לולא הוזרו מישהו השבוע להדליף ידיעה לעתונות, לפיה עומד אחד מבניו של הרב ניסים להיות מגויס.

ידיעה קצרה, שהופיעה בעמוד האחורי של גליון יום חמישי שעבר של הארץ, מסרה כי משרד הבטחון מתכוון לגייס את אחד מבני הרב. מעריב ידע כבר לספר פרטים נוספים. הוא נמנע מלהזכיר את שמו של הבן בכבוד בצלאל, הזכיר רק את שמות שני הבנים האחרים, מאיר ובינה (29), המשמש כמד"כירון של טכון בן-צבי לחקר קהילות המזרח, מכון שהנשיא עומד בראשו, ומשה (23), ששימש עד לפני ימים עצומים כמזכירו הי"אשי של הרב הראשי עצמו.

לקראים היה ברור כי כהנת הגיוס היא לבן הצעיר, מאחר שגיוסו של מזכירו הי"מדעי של הנשיא היה נראה מוזר במקצת. משפחת הרב ניסים, מצידה, שמרה על אפול גמור, לבנים ניתנה הוראה להמנע מלהפגש עם כתבים, משה הורחק מן הלשכה. עת"גאים שניסו להתקשר עם מזכירו של הרב וקחו למצוא שם את משה, נוכחו לדעת שמקומו נתמס על-ידי בחור צעיר ובלתי-מוכר בשם אשר מויאל.

שלושה מושחררים. הדלת הידיעה על הגיוס הקרוב, בשעה שהרב היה עסוק במלחמתו עם בית החרושת לגיר בחורה על העבודה בשבת, נראתה כאמצעי-לחץ ש"נועד לרכך את קשי-ערטו של הרב הראשי הספרדי.

בשעה שמנהלי מפעלי ניר חדרה נאבקו מאבק נואש ברבנות, שהכריזה חרם על תור צרת המפעל בגלל העסקתם של פועלים יהודיים בשבת, המשיכו מקורות סמויים להדליף לעתונות ידיעה נוספת. בין הכתבים ב"ירושלים נפוצה השמועה, שהכונה איננה (המסך עמוד 12)

סיפור האישי של האשה שבעלה הפעיל נגדה נשק חדש

קילשון בגבי!

מאת פני גוטסמן -

אל גברת ויסברג להתייעץ. שמעתי אותה אומרת: אבל גברת ויסברג, הם בוכים כל הזמן!

הקשבתי טוב: האשה סיפרה על שני ילדים שקיבלה מהעזרה הסוציאלית להשגחה. היא סיפרה שאמא שלהם ברחה מן הבית. היא דיברה על ילדי שלי! התפרצתי לחדר השני ודרשתי את ילדי בחורה. האשה, שושנה קפרה, תימונה משעריים, נבהלה ואמרה שאסרו עליה לתת לי אותם. רציתי ללכת איתה. היא לא נתנה לי. כעבור יום מצאתי את ביתה. מירה ישבה בפנים על הרצפה ובכתה. כשראתה אותי קפצה וחיבקה אותי. אמא, איפה את, אמא? שושנה סירבה להחזיר לי את ילדי; היא רצתה 30 לירות בשביל האוכל שהם אכלו אצלה. לא היה לי כסף. הורדתי את העגילים ואת השעון ונתתי לה. הילדים היו שוב שלי. חזרתי הביתה, ומצאתי ריק. משה הוציא ממנו בהעדרי את הכל. אפילו את החולצה שלי לקח אתו. לא הספקתי להיכנס וכבר דפק מישהו בדלת. עמדו שם כמה בנדיטים שלא הכרתי אותם. הם שאלו על בעלי.

"תני לנו את רשיון הרדיו שלך, בעלך חייב לנו אותו", דרשו. הבנתי שמשה שילם להם עם הרדיו בשביל משהו, לא ידעתי לגות. הוא חיכה.

בבית החולים

ארבעה ימים אחרי שנדקרה בקלשון על-ידי בעלה, שוכבת פני גוטסמן בביטחה, בבית-החולים אסף ה"רופא בצרפין. לידה עומד אביה, שבא לבקרה ממקום מושבו בכפר צפורי בגליל התחתון.

בשביל מה. פחדתי מהם ונתתי את הרשיון. ביקשתי לדעת בשביל מה שילם להם. אחד מהם הסביר לי: "בשביל זה שעקבנו אחריו כדי לראות עם מי את בוגדת". צעקתי: "משטרה!" הם ברחו. תמיד ידעתי שהוא חושד בי, ידעתי אפילו מי היה הי"חרון שבו חשב. זה היה שכן שלנו, שמו דוד אשכנזי, צעיר העומד להת"חתן עוד מעט. אביו היה חבר של אבי, אמרתי לרוד שלום ברחוב. אבל לא היה בינינו כלום. בעיני משה גם שלום היה בנדיה.

התפרצות בחצות

יום שלישי שעבר הלכתי למקום העבודה של בעלי, כדי שייתן לי כמה לירות בשביל בנותי. הוא נתן לי לחכות בחוץ בגשם ולא זו אפילו. לבית אמי סחחתי לגשת. חזרתי הביתה. היה כבר ערב ואני החישבתי על המטה לסרוג. סרגתי עד מאוחר בלילה. בשעה 12 החלטתי ללכת לישון. סידרתי את המטה והתחלתי להתפשט. פתאום שמעתי מכה חזקה בדלת. מישהו פרץ אותה. לפני שיכולתי לעשות משהו התפרץ העלי לחדר. עיניו היו אדומות ופניו לא נורמאליות. בידו החזיק קלשון. "אני אהרוג אותך!" צרת, "אהרוג אותך! אהרוג אותך!" הוא הרים את הקלשון ודקר. הצלחתי לזוז קצת והוא סגע בי בגב. הילדות התעוררו והתחילו ללכת. הייתי כמעט ערומה והדם נזל ממני. משה סחב אותי החוצה והתחיל לבעוט בי. כל הזמן צעק, לא וזכרת מה. הרגשתי שאתעלף והוא יעשה בי כרצונו.

האדם שהציל את חיי במקרה היה גיאקי כהן. הוא עובד בלילה וחזר בדיוק אותה שעה מהעבודה. כשבעלי ראה אותו, הוא עזב אותי והתחיל לברוח. כהן הכניס אותי אליו הביתה, עטף אותי במשהו ורק למשטרה. אחרי כמה זמן בא אמכולנס ולקח אותי. עכשיו אני שוכבת כאן בבית-החולים. אינני יודעת מה בדיוק קרה עם הילדות שלי, שמעתי שהעזרה הסוציאלית שוב לקחה אותן. משה יושב בבית-הסוהר ומחכה למשפטו. מה אני אעשה כשאצא מכאן, אני לא יודעת.

אל ידועתי לפני שש שנים למה מסוגל משה בעלי, לא הייתי שוכבת היום בבית-החולים עם ארבעה חורים בגב. אילו תיארתי לי שמשה החביב, שחזיר אחרי בעקשנות, יתפרץ לחדרי בתצי הלילה עם קלשון בידו, לא הייתי יעמיד מתחתנות אתו. לא חלמתי על עתיד כזה, לא חשבתי שמשה יעמוד מולי פרוץ ומטורף מקנאה, ויצרח: "אני אהרוג אותך, את בוגדת בי!"

הייתי אז ילדה קטנה. ילדה בת 16 ממושב ציפורי בגליל, שבאה לבקר את אחותה בעקיר. לא הבנתי הרבה. לא הכרתי גברים בחיי. אנחנו עלינו מבולגריה. משה היה בן למשפחת גוטסמן. הם באו מהונגריה. הוא היה מבוגר ממני ב"11 שנים. גרוש, אב לילד שנמצא במוסד. אבל הבדלי הגיל והמוצא לא הפריעו לו לחזור אחרי. בכל פעם שהייתי מבקרת את אחותי, היה בא אלינו. הוא היה נחמד וטוב. הוא אמר לי שהוא אוהב אותי, ורצתה להתחתן אתי. אני ילדה קטנה, אני לא רוצה להתחתן", אמרתי לו. אבל הייתה לו סבי לגות. הוא חיכה.

כעבור שנתיים, כשהייתי צריכה להתייחס לצבא, כבר לא צחקתי כשהציע לי נישואים; הסכמתי. פחדתי מהצבא.

התחתנו בעקיר ועברנו לגור בבית הוריו. כעבור חודש התחילו הצרות. אמו של משה, פפי, שנאה אותי. היא הייתה מסכסכת בינינו כל פעם. משה היה בן מסור. היא שמע תמיד בקול אמו, מסר לה את כל הכסף שהיה מרויח, והוא הרויח טוב מאד כטפסן.

המריבות עם פפי החריפו והפכו את חיי לגיהנום. לא ידעתי מה לעשות. פעם, למי של, התפרץ כלב ללול וטרף ברוח. פפי התנפלה עלי בעקקות: "למה לא השגחת את אשמה!" תמיד הייתי אני אשמה. לא יכולתי לסבול יותר; עוד באותו לילה קמתי וברחתי אל הורי.

באתי הביתה ובכיתי. אמא ניסתה להרגיע אותי. הייתי אז כבר בהריון ולכן היא הכ"ריחה אותי לחזור אל בעלי. "יהיה לך ילד עוד מעט", אמרה לי, "את לא יכולה לעשות עניינים עכשיו". בלעתי את הכעס וחזרתי לעקיר.

משה הבטיח שהכל ישתנה. מאז הוא הב"טיח כבר כמה פעמים, אבל כלום לא השתנה. גם כשילדתי את בתי הראשונה מירה, לא השתנה.

פפי פחדה שהבת תתק מעליה את משה; היא יעצה לו למכור את המשק ולעבור ל"קיבוץ. היא ידעה שבקיבוץ הילדים לא נמ"צאים בבית. משה מכר את המשק, נתן את הכסף לאמו ועברנו לקיבוץ נצר. אבל אני לא הרגשתי טוב בקיבוץ. לא היו לי מכרים, הייתי חולה ותמיד לבד. רציתי לעזוב. בעלי היה קנאי נורא. הוא לא נתן לי לדבר עם אף אחד, תמיד היה חושד שמשהו לא בסדר. בקיבוץ כל אחד יודע מה שנעשה אצל השני, לא רציתי בושה וביקשתי לעזוב את המשק. אחרי ויכוח ארוך הסכים בעלי לעזוב, וחזרנו הביתה. בבית נוכחתי שאני שמתתי.

הילדים בעזרה סוציאלית

המריבות התחילו מחדש. משה היה נותן את כל כספו לאמא שלו, לא השאיר לי כלום. הוא הגיש תביעה ברבנות וסידרו לו שלום בית. גם אני הגשתי תביעה. דרשתי מוונות. במהרה הפכנו לאורחים קבועים ברבנות. בטח כבר נמאס להם מהצעקות שלנו. כל פעם משה היה מבטיח להיות בסדר, אבל ברגע שהיינו חוזרים הביתה היה מתחיל את הקונצרט מחדש. יום אחד עברנו דירה — למה, אינני יודעת; פשוט לא שאלו אותי. עברנו לשכונת בית-אליעזר בנסציונה.

בנסציונה נולדה בתי השנייה, חיה. למשה לא חיה איכפת מה נעשה בבית; הוא היה בא מן העבודה והולך בבוקר, לא נתן לי כמעט כלום. בקושי אכלתי משהו. לפני תשעה חודשים ראיתי לראשונה מה אופיו האמיתי של בעלי. בערב שבת ביקשתי כמה לירות כדי לקנות אוכל. "כסף את רוצה? את זה אתן לך!" צרח והתנפל עלי עם סכין-מטבח. ברחתי מהבית. משה הלך לרדנות ורדש גס. אני התחבאתי אצל הורי. שלחתי מכתב וביקשתי שישלח אלי את הילדות, אבל הוא נעשה פתאום אוהב ילדים וסירב. כשחזרתי אחרי שבועיים, מצאתי את הבית נעיל. שכן אחד יצא ואמר שלקחו את הילדים מהעזרה הסוציאלית. משה חזר אל אמו.

לא ידעתי איך למצוא את ילדי. הלכתי אל האשה הטובה שאני מכירה, הגברת ויסברג מויצ'י. באתי אליה בצהריים. נפלתי על הכסא ובכיתי. "תעזרי לי למצוא את הילדות שלי!" ביקשתי ממנה. גברת ויסברג נתנה לי משהו לגחך, כדי שלא אחשוב הרבה.

בנדיטים עוקבים אחרי

מדתי ליד קרשהגיהון והדמעות נזלו לי על הבגדים שגיהצתי. פתאום שמעתי קולות מהחדר השני. אשה אחת באה